



# Rovaniemen koulutuskuntayhtymän maahanmuuttaja- taustaisten opiskelijoiden ohjaussuunnitelma

ROVAPOLUT-projekti  
2008 - 2012

# SISÄLTÖ

JOHDANTO .....	3
NUORTEN AMMATILLINEN KOULUTUS.....	4
AIKUISTEN AMMATILLINEN KOULUTUS.....	8
OPPISOPIMUSKOULUTUS .....	9
AMMATTIKORKEAKOULUTUS.....	10
YHTEISTYÖKUMPPANIT .....	12

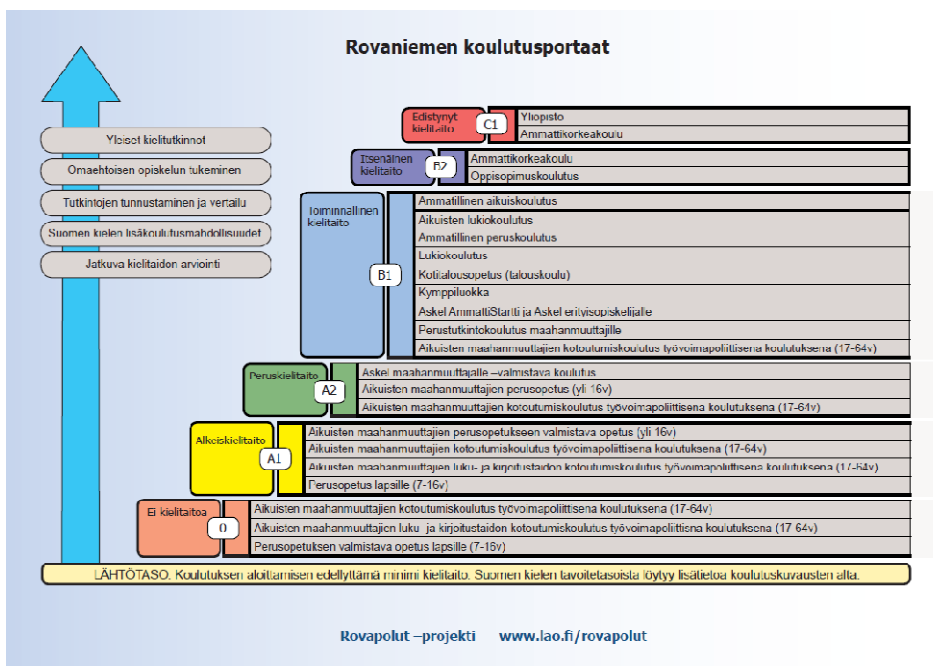
## JOHDANTO

Rovapolut-projektin (2008-2012) yhtenä tavoitteena oli tuottaa maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden ohjaussuunnitelma Rovaniemen koulutuskuntayhtymälle, jossa huomioidaan asiakaslähtöisesti koulutusneuvonta- ja ohjaus, hakeutumisvaiheen ohjaus, opintopolulla ohjaus ja valmistumisvaiheen ohjaus (sekä tieto- ja neuvontapalvelut) eri koulutuksissa. Tavoitteena oli saada työkalu koulutuskuntayhtymän henkilökunnalle, opetus- ja ohjaustyötä tekeville. Suunnitelmassa tehdään näkyväksi eri toimijoiden roolit ja tehtävät maahanmuuttajataustaisen opiskelijan ohjaamisen erityispiirteistä eri opintopolun vaiheissa. Suunnitelmassa huomioidaan nuorten- ja aikuisten ammatillisen koulutuksen, oppisopimuskoulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen ohjauksen erityispiirteet ja se täydentää olemassa olevia ohjaussuunnitelmia.

Tavoitteena on, että maahanmuuttajataustaiset löytävät oikea-aikaisen ja realistisen koulutuspolun. Suunnitelman avulla ehkäistään maahanmuuttajien syrjäytymistä ja työttömyyttä sekä tuetaan opinnoissa edistymistä ja valmistumista. Opiskelijat ovat tietoisia omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, he sitoutuvat opintoihinsa ja etenevät suunnitelmallisesti.

Suunnitelmaa työstettäessä nousi esille, että nuorten ammatillisessa koulutuksessa ohjaus- ja tukitoimia tarvitaan huomattavasti enemmän kuin aikuiskoulutuksessa, oppisopimuskoulutuksessa ja ammattikorkeakoulussa, siitä syystä, että kielelliset - ja opiskeluvaikeudet ovat yleensä vasta kehityksessä ja Suomalainen koulutusjärjestelmän tuntemus on vielä heikkoa. Aikuisten ammatilliseen koulutukseen ja oppisopimuskoulutukseen vaaditaan jo parempaa kielitaitoa ja itsenäisiä opiskelutaitoja enemmän kuin nuorten ammatilliseen koulutukseen. Myös ammattikorkeakouluun päästykseen on kielitaidon ja opiskelutaitojen oltava jo hyviä.

Rovapolut-projekti kokosi toimintakaudellaan Rovaniemen koulutusportaatt, johon on koottu eri koulutusvaihtoehdot Rovaniemellä. Koulutusportaissa on esitelty myös vaadittava suomen kielen lähtötaso eurooppalaisen viitekehyksen mukaan eri opintoihin. Koulutusportaatt ovat yksi ohjauksen väline maahanmuuttajataustaisten koulutukseen hakeutumisen ohjauksessa. Koulutusportaatt löytyvät [www.lao.fi/rovapolut](http://www.lao.fi/rovapolut) -sivuilta.



## **NUORTEN AMMATILLINEN KOULUTUS**

Maahanmuuttajataustaisen opiskelijan ohjaussuunnitelma on osa Lapin ammattiopiston tutkintotavoitteisen ammatillisen peruskoulutuksen opintojen ohjauksen järjestämisen suunnitelmaan. Tähän suunnitelmaan on koottu niitä erityispiirteitä ja toimintoja, joita maahanmuuttajataustaisuus voi opinpolulle tuoda.

### **Ohjaus ennen opintoja**

Tämän vaiheen tavoitteena on antaa opiskelusta kiinnostuneille ajantasaista tietoa eri koulutusvaihtoehdoista, eri ammattialoista ja ohjata oikealle ja soveltuvalla alalla. Vahvistetaan maahanmuuttajataustaisten rohkeutta hakea koulutukseen ja selkeytetään realiteetteja.

#### Sosiaalisten taitojen vahvistaminen

Maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita hakeutuu ammatilliseen koulutukseen suoraan peruskoulusta, ASKEL –maahanmuuttajalle koulutuksesta Lapin ammattiopistosta, Rovaniemen aikuislukion maahanmuuttajien peruskoulusta, Rovala-Opistosta, Rovaniemen TE –toimistosta, Rovaniemen kaupungin maahanmuuttajatoimistosta, MoniNetistä sekä eri hankkeista ja myös suoraan ilman lähettäviä tahoja.

Opinto-ohjaajat suunnittelevat tiedotusmateriaalin maahanmuuttajataustaiset hakijat huomioon ottaen (kohderyhmälle oikeaan aikaan suunnattu ja ajantasainen tieto, materiaalin selkeys). Opinto-ohjaajat tiedottavat koulutuksista ja hakeutumisesta hakijoita sekä yhteistyötahoja (peruskoulu, Rovala-Opisto, Rovaniemen aikuislukio, MoniNet, työvoimapoliittiset koulutukset) verkoston pyynnöstä. Ohjauksessa hyödynnetään koulutusportaati-mallia. Eri ryhmille kohdennettuja yhteishakuinfoja järjestetään verkoston pyynnöstä ennen yhteishaku-aikaa, annetaan tietoa hakeutumisesta, hakemuksen täyttamisestä ja valintaprosessista.

Äidinkielen/S2-opettajat yhteistyössä opinto-ohjaajien kanssa tiedottavat ennen opintoja hakijoita ja yhteistyötahoja vaadittavasta kielitaitotasosta opintojen kannalta. Jo ennen opintoja varmistetaan koulutuksesta kiinnostuneen maahanmuuttajataustaisen hakijan riittävästä kielitaidosta. Huomioidaan ohjauksessa hakijan taustatiedot, kuten aikaisempi koulutustausta, koulukuntoisuus, opiskelunvalmiudet, kulttuurien tuntemus ja suomalaisen työelämän pelisääntöjen tuntemus. Ennakoidaan oppimishaasteita ja kartoitetaan erityisen tuen tarvetta.

#### Oppimisen ja osaamisen vahvistaminen

Asiantuntijaopettaja tai ryhmänohjaaja järjestää tarvittaessa yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa tutustumiskäyntejä eri ammattialoille jo ennen opintoja.

Opinto-ohjaaja kokoaa joustavassa valinnassa hakeneiden maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden tiedot ja ohjaa opintotoimistoa lähettämään kielikoekutsut. Kielitestiin kutsutaan kaikki hakijat, joiden äidinkieli ei ole suomi.

#### Kielellisten taitojen vahvistaminen

Yhteishakuajan jälkeen opinto-ohjaajat, S2-opettajat sekä tarvittaessa kuraattorit, järjestävät yhteistyössä suomen kielen testin. Kielitestin kirjallisen osuuden päivittämisestä vastaavat ammatitopiston S2-opettajat yhteistyössä. Kielitestissä on kirjallinen osuus ja haastattelu, jonka tekevät parina S2-opettaja opettaja ja opinto-ohjaaja. Kielitestin jälkeen S2-opettajat kokoavat tiedot ja suositukset koulutuspolusta kielitaidon perusteella. Opinto-ohjaajat tekevät opiskelijaesitykset kouluspäälliköille. Kouluspäälliköt tekevät lopulliset opiskelijavalinnat. Mikäli kielitesti on hylätty, opinto-ohjaajat tiedottavat siitä opintotoimistoa.

Erillishaussa ja yksilöllisten hakijoiden ohjauksessa opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja ja erityisopettaja tekevät yhteistyötä. Hakijan alkutilanne ja opiskeluedellytykset kartoitetaan. Tarvittaessa opiskelijalla annetaan tehostettua yksilöllistä ohjausta oppimisen ja osaamisen tueksi.

### **Ohjaus opintojen alussa**

Tämän vaiheen tavoitteena on saada opiskelija sitoutumaan opiskeluun ja vahvistaa hänen elämäntuntemustaan sekä kulttuurin tuntemusta.

#### Sosiaalisten taitojen vahvistaminen

Opiskeluun orientoitumisessa ryhmänohjaaja käy yhdessä opiskelijoiden kanssa läpi oppilaitoksen järjestyssäännöt sekä oppimisen ja osaamisen tukitoimet. Ohjeita ja sääntöjä on selkokielistetty ja ne löytyvät [www.lao.fi/rovapolut](http://www.lao.fi/rovapolut) sivuilta. Ryhmänohjaaja tutustuttaa opiskelijat erityisopettajaan, opinto-ohjaajaan, terveydenhoitajaan ja kuraattoriin. Ryhmänohjaaja luo turvallisen ilmapiirin oppimiseen ja opiskeluun. Hän pyrkii ryhmäyttämään opiskelijat sekä yksilö- että yhteisötasolla. Ryhmäyttämisen onnistumisella on suuri merkitys opintoihin kiinnittymisessä, suositellaan toiminnallisia keinoja, jolloin kielelliset valmiudet eivät ole esteenä maahanmuuttajataustaiselle opiskelijalle. Kuraattori tutustuu aloittavien ryhmien opiskelijoihin.

Opiskelijoille laaditaan terveydenhoitajan toimesta alkutarkastukset, tarvittaessa käytetään tulkkipalveluita.

Alaikäisten opiskelijoiden huoltajille järjestetään kotiväenilta, jolloin heille kerrotaan koulutuksen sisällöistä ja oppilaitoksen säännöistä. Tarvittaessa tehtävään koulun ja kodin väliseen yhteistyöhön tulee kiinnittää erityistä huomiota maahanmuuttajataustaisien opiskelijoiden kohdalla. Tässä voidaan tarvita tulkkipalveluita ja Rovaniemen kaupungin maahanmuuttajatoimiston työntekijöitä huoltajien tavoittamiseen ja heidän kanssaan kommunikoimiseen. Tärkeää on, että keskustelut tapahtuvat suoraan huoltajien kanssa eikä lasten/opiskelijoiden välityksellä, usein huoltajat voivat olla suomen kielen taidottomia (niin luku- kuin kirjoitustaidoiltaan sekä suullisen kielitaidon osalta).

#### Oppimisen ja osaamisen vahvistaminen

Opiskelijoille laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS). Ryhmänohjaaja haastattelee opiskelijat ja laatii yhdessä kunkin opiskelijan kanssa HOPS:n, johon määritellään opiskelulle ja henkilökohtaiselle elämälle asetettuja tavoitteita. Tarvittaessa voidaan konsultoida S2-opettajaa kielellisten taitojen kehittymisen tukemisesta. Ryhmänohjaaja kerää ennakkotietoa opiskelijasta lähettäviltä tahoilta ja osallistuu tarvittaessa siirtopalaveriin. Hän kartoittaa ja järjestää tarvittaes-

sa tukitoimia ja ohjaa tarvittaessa opiskelijan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laadintaan, joka tehdään yhteistyössä opiskelijan (alaikäisen kohdalla myös huoltajan), ryhmänohjaajan ja erityisopettajan kanssa. Ryhmänohjaaja tutustuu opiskelijaan ja hänen taustoihinsa. Osaamisen tunnistamisen ja hyväksi luvut hoitaa opinto-ohjaaja tai ryhmänohjaaja ja tarvittaessa pyydetään apua ammatinopettajalta. Koulutuspäällikkö tunnustaa osaamisen. Opintotoimisto säilyttää kopiot todistuksista.

Opinto-ohjaaja tutustuu aloittavien ryhmien opiskelijoihin.

Asiantuntijaopettaja toteuttaa ja arvioi matematiikan taitoja ja tarvittaessa testaa sitä, tarvittaessa myös englannin kieltä ja erityisopettajan avustuksella oppimisvaikeuksia, jos se on kielitaidon puolesta mahdollista.

Ryhmänohjaaja, asiantuntijaopettaja ja erityisopettaja tukevat opiskelijan omaa aktiivisuutta ja kannustavat oppimiseen. Opiskelutaitojen kartoituksessa huomioidaan asenne, opiskelutekniikat ja tottumukset. Tiedonhaun oppimisen ja osaamisen ohjausta järjestetään eri tiedonhakukanavia hyödyntäen. Opiskelija perehdytetään myös opetussuunnitelmaan (oppimisympäristöt, arviointi, sisällöt, opetusmenetelmät ja -välineet).

Kielellisten taitojen vahvistaminen

S2 -opettaja kartoittaa opiskelijoiden kielitaitoa tarkemmin opintojen alussa, jotta kykenee suuntaamaan opetustaan opetussuunnitelman puitteissa tehokkaasti. S2-opettaja antaa tarvittaessa ja mahdollisuuksien puitteissa lisä-/tukiopetusta. S2-opettaja tiedottaa muita opettajia mm. tuen tarpeista, oppimisen tukemisesta ja teemojen vaihtoehtoisista suoritushenkilöistä. Mikäli mahdollista, S2-opettaja kokoaa ryhmän uusista opiskelijoista, joiden äidinkieli ei ole suomi ja järjestää opetusta Suomi toisena kielenä opetusta teemojen mukaan( 4 ov). S2-teemat korvaavat äidinkielen teemat. Mikäli S2-opetusta ei kuitenkaan ole mahdollista järjestää, S2-opettaja informoi äidinkielen opettajia tuen tarpeista, opetussuunnitelmasta ja arviointikriteereistä. Vaikka opiskelija, jonka äidinkieli ei ole suomi, opiskelee äidinkielen opetusryhmässä, on hänellä oikeus saada arviointi S2-arviointikriteerien mukaisesti.

Maahanmuuttajataustainen opiskelija voi tulla valituksi kielitestin ja soveltuvuuden perusteella tuotantoalojen Kiri-ryhmään tai palvelualojen 1+3-ryhmään, mikä tarkoittaa sitä, että opiskelijat opiskelevat ammattiin neljässä vuodessa. Ensimmäinen vuosi on suurelta osin sekä suomen kielen eri taitoalueiden vahvistamista ja tukemista että oppimaan oppimisen valmiuksien lisäämistä. Sekä tuotantoaloilla että palvelualoilla opiskelijat opiskelevat vapaasti valittavina opintoina 10 ov:a suomen kieltä. Erityisesti huomiota saavat ammattialakohtaiset sanastot ja kunkin ammattialan tekstit. Ammatillisen kielen lisäksi suomen kieltä vahvistetaan suullisen ilmaisun, kirjoittamisen, rakenteiden, tekstin ja puheen ymmärtämisen osalta. Ensimmäisenä vuonna suoritetaan myös ammatitaitoa täydentäviä aineita, mikä keventää opiskelijan opintotaakkaa seuraavina opintovuosina.

### **Ohjaus opiskelun aikana**

Tämän vaiheen tavoitteena on, että opiskelija etenee opinnoissaan suunnitelmallisesti.

Sosiaalisten taitojen vahvistaminen

Opiskelun aikana voi erityisesti nuorilla esiintyä erilaisia haasteita, jotka vaativat erityishuomiota. Tällaisia haasteita voi esiintyä esim. miesten ja naisten välisessä kanssa käymisessä, koulu-kiusaamisessa (tavat ja intensiteetti voivat poiketa), opiskelijan yksilöllisyyden ja itseohjautuvuuden eroissa. Nuorten ja vanhempien väliset suhteet ja vallan alla oleminen voi vaikeuttaa osallistumista normaaliin elämään ja opiskeluun. Usein erityisesti pakolaistaustaisilla tai turvapaikanhakijoina maahan tulleilla on paljon menetyksen ja epävarmuuden tunteita sekä traumaattisia kokemuksia. Tällaisissa tilanteissa jatko-ohjaus muiden palvelujen piiriin, esim. opiskeluterveydenhuolto, voi olla tarpeen.

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja S2-opettaja voivat yhteistyössä ohjata erilaisiin vapaa-ajan harrastustoimintoihin, sillä sosiaaliset kontaktit suomalaisten kanssa helpottavat sopeutumista.

### Oppimisen ja osaamisen vahvistaminen

Ryhmänohjaaja seuraa ja tarvittaessa päivittää opiskelijan kanssa henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa ja järjestää tarvittavia tukitoimia opiskelusta suoriutumiseen. Hän tukee opiskelijaa opinnoissa ja tavoitteisiin sitoutumisessa sekä ohjaa opiskelutaidoissa. Ryhmänohjaaja voi jakaa tenttejä lyhyempiin kokonaisuuksiin, antaa tentin tekemiseen lisäaikaa ja tarvittaessa vastaanottaa suullista täydentämistä. Ennen teorialunteja opiskelumateriaalia voi jakaa etukäteen, jolloin maahanmuuttajataustainen opiskelija ehtii tutustua opiskeltavan aiheen sanastoon ja pystyy lähiopetuksessa paremmin seuraamaan tuntia. Tarvittaessa opiskelija voi käyttää tunnin aikana esim. kannettavaa tietokonetta ja sanakirjaa.

Ohjattu tiedon hankinta ja läksypaja toiminta on olemassa olevaa käytäntöä osassa ammattiopiston toimipisteistä. Toiminta on pääsääntöisesti yksittäisten opiskelijoiden ohjausta, mutta myös pienryhmätoimintaa. Tavoitteena on käydä eri ammattialojen materiaalia läpi (ammattinopettajat ovat antaneet materiaalit etukäteen), jotta lähiopetuksessa tuntien seuraaminen olisi helpompaa. Pääasiassa toiminta on kuitenkin itsenäisten tehtävien avustamista, ammatillisten sanastojen ja termien aukaisemista, kielellistä apua. Toiminnan avulla opiskelija sitoutuu paremmin opintoihin ja saa apua opintojen etenemiseen. Haasteita toiminnassa: ammatillisessa koulutuksessa aloittaneilla maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla on usein poissaoloja ja levottomuutta opintojen alkuvaiheessa. Omaan opiskelijaryhmään ryhmäytyminen on ollut usein haastavaa, yleiset koulun toimintaohjeet ovat tuottaneet ongelmia (poissaoloista ei osata ilmoittaa, ruokailukäytännöt ovat outoja jne). Myös psykososiaaliset ongelmat nousevat usein pintaan erityisesti pakolaistaustaisilla opiskelijoilla, jolloin he tarvitsisivat huomattavasti enemmän opiskelijaterveydenhuollon tukea.

Asiantuntijaopettaja ohjaa opiskelutaidoissa ja toteuttaa ja arvioi erityiset järjestelyt tenttien osalta. Opiskelijahuoltoryhmä tukee opiskelijan oppimisen ja osaamisen edistymistä.

### Kielellisten taitojen vahvistaminen

S2-teemojen opetus, mikäli se on mahdollistunut, jatkuu opintojen aikana äidinkielen teemojen sijasta tukien opiskelijan kielellisiä valmiuksia. S2-teemojen opetussuunnitelma mahdollistaa esim. rakenteiden opetusta ja kertaamista yksilöllisten tavoitteiden mukaan. S2-opetus äidinkielen opetuksen sijaan tukee myös opiskelijan itsetuntoa – hänen ei tarvitse ponnistella mahdollittoman edessä äidinkielenään suomea puhuvien ja kirjoittavien kanssa.

Mikäli läksypajoja järjestetään, S2-opettaja voi olla pajoissa kielellisten pulmakohtien, sanojen, käsitteiden ja lauserakenteiden avaaja. Hän voi tukea opiskelijaa kirjallisten töiden valmistelussa. S2-opettaja voi koko opintojen ajan toimia siltana ammattiaineiden opettajien ja opiskelijan välillä.

### **Ohjaus opintojen loppuvaiheessa**

Tämän vaiheen tavoitteena on, että opiskelija sijoittuu valmistumisen jälkeen työelämään tai jatkokoulutukseen.

#### Sosiaalisten taitojen vahvistaminen

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja erityisopettaja varmistavat yhdessä, että opiskelijan opinnot ovat edenneet HOPS:n mukaisesti. Tarvittaessa järjestetään tukitoimia opintojen loppuun saattamiseksi.

#### Oppimisen ja osaamisen vahvistaminen

Uravalinnan ohjauksella tuetaan opiskelijan yksilöllisiä koulutus- ja uravalintapolkuja, jotka edistävät koulutuksen jälkeisiä jatko-opintoihin hakeutumisia. Opiskelijaa tuetaan ammatinvalintaan liittyvien valintojen tekemisessä sekä kannustetaan ja annetaan eväitä ratkaisujen tekemiseen. Tuetaan opiskelijaa hänen jatkosuunnitelmissaan ja varmistetaan osaamisen todenmukainen kirjaaminen.

Opinto-ohjaaja anoo yhteistyössä opintosihteerin kanssa valmistumatta jääneiden opiskelijoiden mahdollisen lisäajan.

#### Kielellisten taitojen vahvistaminen

Opiskelijoiden kielitaito arvioidaan S2-opetuksen arviointikriteerien mukaan, mutta tarvittaessa myös työelämälähtöisesti Eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoarvioinnin mukaan. Tarvittaessa S2-opettaja osallistuu nivelvaiheyhteistyöhön ja tiedon siirtoon.

## **AIKUISTEN AMMATILLINEN KOULUTUS**

### **Koulutusneuvonta- ja ohjaus**

Koulutusten markkinoinnissa ja tieto- ja neuvontapalveluissa huomioidaan maahanmuuttajataustaiset hakijat.

Opinto-ohjaaja huomioi koulutusten markkinoinnissa ja messuilla kohderyhmää. Tarvittaessa opinto-ohjaaja voi järjestää tutustumiskäyntejä erilaisille ryhmille yhteistyössä vastuukouluttajan kanssa. Opinto-ohjaaja esittelee eri koulutusvaihtoehtoja pyydettäessä. Opinto-ohjaaja tekee tarvittaessa yhteistyötä Rovaniemen TE-toimiston ja eri oppilaitosten kanssa. Opinto-ohjaaja ja vastuukouluttaja yhdessä avaavat näyttötutkintojärjestelmää maahanmuuttajataustaiselle hakijalle.



## **Hakeutumisvaiheen ohjaus**

Opinto-ohjaaja käsittelee ennakkotietoja ja selvittää opiskelijan lähtötilannetta sekä mahdollisten tukitoimien tarvetta. Opinto-ohjaaja voi tarvittaessa arvioida suomen kielen taitoa kielitodistusten perusteella tai kirjallisella kokeella (nuorten koulutuksen kielitestin kirjallinen osuus). Kielitaidon selvittämisessä voidaan tarvittaessa konsultoida S2-opettajaa. Opinto-ohjaaja on tarvittaessa mukana myös tiedonsiirtopalavereissa.

Vastuukouluttaja suunnittelee hakeutumisvaihetta ja tekee alkuselvittelyt. Vastuukouluttaja tunnistaa ja tunnustaa aikaisempaa osaamista.

## **Opinto- ja tutkintopolulla ohjaus**

Opintotoimisto/hakutoimisto neuvoo opintososiaalisten asioiden ja lomakkeiden kanssa. Opinto-ohjaaja tekee yhdessä opiskelijan ja vastuupettajan kanssa henkilökohtaistamissuunnitelman, jossa voidaan sopia tukitoimista ja tarvittaessa myös ohjauksesta eri palveluiden piiriin. Opinto-ohjaaja voi kartoittaa tarvittaessa myös matemaattisia taitoja matematiikan testin avulla. Mahdollisuuksien mukaan voidaan käyttää myös tutor-opiskelijaa maahanmuuttajataustaisen opiskelijan tukena.

Vastuukouluttaja tunnistaa ja tunnustaa osaamista, voi antaa lisäaikaa tenttien ja korttikoulutusten suorittamiseen ja tarvittaessa antaa täydentää tenttejä suullisesti. Vastuukouluttaja avaa ammattitaitovaatimuksia. Tarvittaessa voidaan käyttää esim. etäyhteyksiä ja/tai verkko-opetusta ja ohjausta muille paikkakunnille yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa. Vastuukouluttaja järjestää tarvittaessa erityistoimenpiteitä opinnoista selviämiseen. Opetuksessa hyödynnetään selkeää kielistä materiaalia.

S2- opettaja tukee tarvittaessa ammattisanaston opiskelussa ja opettaa työelämälähtöistä suomen kieltä.

Erityisopettaja tekee tarvittaessa HOJKS sekä järjestää erityiset tukitoimet.

## **Työllistymisvaiheen ohjaus**

Opinto-ohjaaja ohjaa tarvittaessa tehostetusti työelämään ja tekee nivelvaiheyhteistyötä. Vastuukouluttaja voi antaa uraohjausta.

## **OPPISOPIMUSKOULUTUS**

### **Koulutusneuvonta ja hakeutumisvaiheen ohjaus**

Oppisopimustoimisto tekee yhteistyötä koulutuksen järjestäjän kanssa, antaa ennakkotietoa maahanmuuttajataustaisesta opiskelijasta. Oppisopimustoimisto arvioi kielitaitoa suomen kielen todistusten tai muiden todistusten perusteella.

### **Opinto- ja tutkintopolulla ohjaus**

Koulutuksen järjestäjä vastaa maahanmuuttajataustaisen opiskelijan ohjauksesta ja tarvittavista tukitoimista riippuen koulutusmuodosta. Opiskelijan tukitoimien tarve määritellään oppilaitoksessa.

## **AMMATTIKORKEAKOULUTUS**

Rovaniemen ammattikorkeakoulussa maahanmuuttajataustaisten ohjauksen erityispiirteiden huomioiminen on osa esteettömyys-kokonaisuutta. Esteetön opiskelu tarkoittaa sitä, että jokainen voi ominaisuuksistaan huolimatta opiskella yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Suomen kielelliset valmiudet tai kielitaidon riittämättömyys tarkistetaan pääsykokeissa.

### **Ohjaus ennen opintoja ja opintojen alussa**

Markkinointivastaavat huomioivat maahanmuuttajataustaiset opiskelijat markkinoinnissa, esim. englanninkielisissä esitteissä ja markkinoinnin kohdentamisessa kohderyhmälle.

Hakutoimisto antaa hakuun ja valintaan liittyvää ohjausta, mm. esteettömyyteen liittyen. Aikuiskoulutuksessa on käytössä harkinnanvarainen valinta, johon maahanmuuttajataustainen voi hakea, jos häneltä puuttuu vaadittava pohjakoulutus/työkokemus.

Opettajatuutorit ohjaavat orientoivien opintojen aikana, tulokeskustelussa ja HOPS suunnittelussa. Asiantuntijaopettajat vastaavat kielten ja matemaattisten lähtötasotestien tekemisestä ja tarvittavista tukitoimista sekä suomi vieraana kielenä-opetuksesta, tarvittaessa myös tuki- ja aktivointiryhmistä.

Koulutusalan opintotoimisto neuvoo ja ohjaa opiskelijavalintaan, opiskeluun ja opiskelukäytänteisiin liittyvissä asioissa.

Avoimessa ammattikorkeakoulussa käy vuosittain maahanmuuttajia, joko yksin tai ”tukihenkilön” kanssa keskustelemassa mahdollisuudesta opiskella avoimen kautta. Avoin ammattikorkeakoulu on hyvä mahdollisuus kokeilla korkeakouluopiskelun sopivuutta ja kielitaidon riittävyttä opiskelussa. Avoin ammattikorkeakoulu liittyy tältä osin maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden ohjaukseen.

KV toimisto ohjaa ja neuvoo vaihto-opiskeluun liittyvissä asioista. Palveluita vaihto-opiskelijoille ja 1. vuoden kansainvälisille opiskelijoille ovat mm. Finnish Friend -toiminta, jossa on mahdollisuus tutustua paikalliseen arkielämään ja suomalaiseen kulttuuriin.

### **Ohjaus opintojen aikana**

Rovaniemen ammattikorkeakoulun ohjaus- ja tukitiimissä (OTU –ryhmä) huomioidaan maahanmuuttajataustaiset opiskelijat osana ohjaussuunnitelmia, sidosryhmäyhteistyötä ja tukitoimenpiteitä.

Opettajatuutorit järjestävät kehityskeskusteluja, yksilö- ja ryhmäohjausta.

Avoin ammattikorkeakoulu ohjaa opiskeluun, korkeakouluopiskelussa ja opiskeluun liittyvissä käytännöissä.

Opintotukilautakunta neuvoo opintososiaalisissa asioissa.

Opiskelijaterveydenhuolto neuvoo opiskelijoita maksuttomasti, heillä on mahdollisuus myös terveystarkistukseen, kaupungin palveluihin ja RAMK:n järjestelmään. Terveystarkistopalveluissa tulee huomioida, että maahanmuuttajataustaisella opiskelijalla on oleskelulupa ja oikeus suomalaiseen sosiaaliturvaan.

Korkeakouluopintojen ohjaaja antaa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa, myös ryhmäohjausta. Esteettömyys opiskelussa–yhdyshenkilö antaa ohjausta ja neuvontaa.

Kirjastot suunnittelevat ja hankkivat materiaalia, antavat ohjausta ja neuvontaa oppimateriaaleissa ja niiden käytössä kirjaston tiloissa. Huomioidaan myös erityistarpeet, esim. äänikirjat.

Atk–tuki antaa apua ATK laitteistojen soveltuvuudessa ja kehittämisessä.

Opiskelijakunta Camos huomioi monikulttuurisuuden opiskelijatuutorien koulutuksessa. Opiskelijatuutorit tukevat opiskelijoita opintojen aikana.

RAMK:n kotisivuilla ja opinto-oppaassa on esitelty mm. hyvinvointi- ja liikuntapalveluita ja esteettömyyttä opiskelussa.

## **Ohjaus loppuvaiheessa ja opintojen jälkeen**

Opettajatuutorit käyvät opiskelijoiden kanssa kehityskeskustelut.

## YHTEISTYÖKUMPPANIT

### Rovaniemen TE-toimisto

Rovaniemen TE-toimiston virkailijat tiedottavat koulutuksista ja hakuajoista, ohjaavat asiakkaitaan koulutuksiin ja ammatinvalintaan. Rovaniemen TE-toimisto voi tukea maahanmuuttajataustaista opiskelijaa omaehtoisessa opiskelussa kotoutumisajalla sekä sen jälkeen. Kotoutumisajalla opintososiaalinen etuus on kotoutumistuki (Kelasta). Rovaniemen TE-toimiston virkailijat ovat mukana koulutusten nivelvaiheissa ja koulutusten aikana aina tarvittaessa, he seuraavat asiakkaidensa opintojen etenemistä.

### Rovaniemen kaupungin maahanmuuttajatoimisto (sosiaalitoimi)

Rovaniemen kaupungin maahanmuuttajatoimiston työntekijät ovat mukana nivelvaiheyhteistyössä ja taustatietojen ja terveystietojen selvittämisessä tarvittaessa. He tekevät moniammatillista vekostotyötä ja hoitavat mm. pakolaistaustaisten tulkkipalkatukset.

### Rovala-Opisto

Rovala-Opiston kotoutumiskoulutuksien opettajat ovat mukana nivelvaiheyhteistyössä ja ohjaavat kotoutumiskoulutuksen päättäviä opiskelijoita koulutuksiin eri kouluasteille. Opettajat järjestävät opiskelijoilleen koulutusinfoja eri ammattialoista ja hakuajoista sekä auttavat myös opiskelijoiden taustatietojen selvittämisessä, mm. Aimo –opintokirja.

### Rovaniemen aikuislukio

Rovaniemen aikuislukion opettajat ovat mukana nivelvaiheyhteistyössä ja ohjaavat maahanmuuttajien peruskoulun päättäviä opiskelijoita eri koulutuksiin. He järjestävät opiskelijoilleen koulutusinfoja ja auttavat myös opiskelijoiden taustatietojen selvittämisessä.

### MoniNet

Monikulttuurinen kohtaamispaikka, josta saa tarvittaessa apua ja ohjausta opiskeluun liittyvissä asioissa. MoniNet järjestää myös monenlaista vapaa-ajantoimintaa. Koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset voivat tilata MoniNetissä monikulttuurisuus koulutuksia henkilökunnalle tai opiskelijoille.